

СРЕЋА

САДРЖАЈ

Детињство под Рудииком	95
Празници и гозбе	97
Баба Мара	100
Менице	103
80. рођендан	105
Сусрети у ослобођеном Београду	107
Моја највећа љубав	108
Љубав међу сестрама	114
Смрт и поновно рођење	119
„Постоји само један начин да будемо срећни: живети за друге" . . .	122
Дрво среће	126
Уместо поговора	130

Детињство под Рудником

Детињство је по меи најсрећнији део једнога дуговечног живота. За готово све родитеље највећа срећа је рођење првенца! Срећа је и када се у породици роди више деце! Срећни су родитељи, срећна су и деца: имају браћу, сестре. Имају са ким да се играју, забављају, причају, шапућу, мазе, помажу када се за то укаже потреба.

Моје детињство је заиста такво и било. Доба пуно среће. Чисто као кристал, чини ми се без скоро икаквих дуготрајних негативних осећања. Живео сам га као бескрајно лепу игру.

У пролеће смо трчали по ливади, брали пољско цвеће, хватали и уживали у лепим и разнобојним лептирима. Лети смо трчкарали по речици, ловили рибу, купали се, прскали до миле воље. У јесен највише времена проводили смо у брању разног воћа: лубеница, ораха, грожђа... Играли се купе, једва успевају да опремо руке од црнила чистећи још недовољно сазреле орахе. А тек зими: грудвање, санкање, прављење Снешка Белића, сличугање па и скијање. Није било веће среће за нас, децу, него када се пробудимо и кроз прозор угледамо беле кровове, дрвеће које стење под теретом снега... Требало се само што пре обући, па јуриш кроз врата у снег. Ваљање, прављење отиска свога тела у свежем белом, нетакнутом снегу. И за данашњу децу је то срећа чак и када је снег сивкаст, прљав, чађав од смога.

У детињству свако годишње доба има своје чари и лепоту. Ово се нарочито односи на нас, децу, са села. Замислите само која је то срећа када се после кише појаве поточићи, а босоного дете од делова шаше и дрвцади прави воденице или од блата тзв. топчиће и замахом о земљу направи топовску салву. А игре крпењачом уза зид, уз неизбежно „врдање“, док на зиду, од промашаја остају трагови прљаве и блатњаве крпењаче. Па кад дође на ред игра клиса! Какву радост и усхићење су у нама будиле прве висибаве у неком забранчићу или брање првих љубичица.

С нестрпљењем и некако свечано ишчекивали смо материце, очеве, или дан Св.Николе када су родитељи својој деци, уиме некога свеца или светитеља, даривали лепе поклоне. На дан Врбица

сви родитељи су се трудили да своју децу обрадују новим оделцем, новом хаљиницом да би са раздраганим звонцетом парадирани са вршљацима, било у порти градске или сеоске цркве.

А зашто се каже да је најлепше ђачко доба? Е, па тада се стварају прва, а понекад и вечна пријатељства. Дружењу смо посвећени читавим бићем - заједничке игранке, учење, шетње, излети, екскурзије, и рађање првих симпатија које перетко прерастају у љубав, а љубав, богомн, понекад и у брак.

У време школовања било је неколико значајних празника, посвећених баш школском узрасту - Дан Св.Саве и Видовдан.

Светог Саву деца прослављају спремањем хорова, рецитација, у жељи да покажу својим родитељима шта су научили, пружајући им тако велику срећу и задовољство.

Видовдан је иак обелсжавао најлепши школски дан, крај школске године. То је била права срча за нас-ђаке. То је био као неки тренутак зрелости када смо заслуживали да пређемо у старији разред.

Каква је дечја срећа била, моћи свирати неки инструмент. Клавири, виолину, трубу, хармонику, гитару и још има много других који захваљујући твојем таленту и упорном всжбању, стварају прелепе звуке којима се предајеш и у којима уживаш не само ти, већ и твоји драги родитељи.

Имао сам срећу да су ми родитељи својим последњим атомима снаге, једне године купили гитару за 400 динара. Али, с друге стране, управо, због те гитаре нисам имао срећу да на Врбницама парадирам у новим панталоницама, новим циплицама или пак новој кошуљи са својом генерацијом. Ту срећу донекле су имале моје сестре, јер су родитељи нашли ипак нешто пара да им скромним и новим хаљиницама омогуће учешће на Врбницама.

Та гитара, сећам се, беше купљена и захваљујући помоћи комшије пекара - одличног гитаристе, Македонца Наћета. Он ме је научио доста тога, тако да су ме на моју велику срећу и задовољство примили у оркестар III мушке гимназије. Сваке недеље у школи II женске гимназије, у улици Краљице Наталије, свирали смо на матинеу од 16-18х. Играчи на подијуму, а ми, неуморни свирачи, тужно гледамо оне парове играча. Ипак, у ретким тренуцима, када би примаш мога оркестра најавио „Даме бирају“, пружала ми се прилика да се ослободим гитаре и вссело заиграм!

Како су још од раног детињства открили да имам развијен слух, певајући као славуј, прорицали су ми да ћу наследити деду Љубомира и ујакe свештенике - Јеремију и Алексу.

Та се предвиђања ипак нису обистинила. Нисам отишао у богословију, али сам зато певао сваке године у мешовитом хору III мушке и II женске гимназије. У такмичењу средњошколских гимназија увек смо освајали прву награду. Гледам на концертима своје родитеље скоро увек у првим редовима како прате такмичења са великом пажњом и тремом. Када се резултат саопштавао, не бих могао рећи ко је био срећнији - моји родитељи због успеха свога детета или ја, као певач.

Да ли се може, сада, замислити каква је све срећа пратиле моје дане школовања у Београду. Био сам главни купац на пијаци у својој породици, тако да ми је увек остајало по пола, а највише један динар и са том уштеђевином могао сам да одем у биоскоп или матине у позоришту и гледам „Уличног свирача“, „Госпођу министарку“, „Др“, „Народног посланика“ или неку оперу. Тек сваке друге недеље, када је мој фудбалски клуб „Југославија“ на своме терену побеђивао (данашњи клуб „Црвена Звезда“), могао сам да присуствујем утакмици.

У старијим разредима школовања највећа срећа била је одлазак у Шаторњу. Место догађања - река Јасеница, активности - пецање рибе са Миком Томићем-Топом, купање, прављењу вирова. У поподневним часовима у клубу „Карађорђе“ пикали смо фудбал, док сам ја био леви бек. Не треба прескочити ни неизбежне вашаре, Блугу Мару, Светог Илију, Петровдан. Ипак у то време највећи догађај је био упознавање и шетња са неком девојчицом свога узраста и играње понеког колцета.

Празници и гозбе

Данас, 15.априла 2001. године, на дан великог хришћанског празника, када се прославља Ускрс или, како се некад звао Васкрс, сетих се тих дана из мог дечачког доба. Са колико узбуђења, ишчекивања и мистике су се дочекивали и прослављали ови празници.

Бар недељу дана пре Ускрса, родитељи су инсистирали, иако то деца нису баш са радошћу прихватала, на једнонедељном посту

како би се на Ускрс причестило. Пар дана раније, на Велики Пегак за децу је био догађај фарбаље ускршњих јаја. Жељно се очекивао причест за Ускрс, а још више такмичење које би после тога уследило. Надметање у „туцању јајима" и узбуђење чије ће победити. Међутим, није се радило само о победи. Онај ко разбије туђе јаје, за награду добија, осим победничког поноса, и то разбијено јаје! Ко има среће, може да сакугш и по неколико јаја. Јаја су се фарбала у више боја, али доминирала је црвена као знак живота, здравља и радости.

Дани Ускрса су ми као детету остали у лепој успомени. Тога дана, рекао бих, цело село би се селило у цркву Св. Николе, тзв. Никољачу. Од варошице Шаторње, до цркве има око 3 км. Пут води кроз прелепу природу, уз живахну никољску речицу, у дубини шуме и Рудник планине.

У великој порти свака фамилија имала је своје посебне столове и клупе. Од величине и броја кућа дотичне фамилије зависила је и величина стола: ту су били Исаковићи, Јевтићи, Прокићи, Гавриловићи, Томићи, Марковићи, Недељковићи, Дукићи, Марјановићи, Павловићи и друге породице. Ми, деца, једва смо чекали да се заврши служба и причест да би настало оно главно - куцање јајима. Срећи и радости никад краја!

После обилног и богатог ручка уз ракијцу, винце, настајало је весеље, песма, а уз хармонике и понеку виолину заиграло би се и колце. Деца са јајима у рукама трчала би по порти, уплићући се у коло и тражећи иову жртву којој ће разбити јаје и тако постати богатији у освојеним пехарима - јајима.

Светковина би се завршавала у касним поподневним часовима. Међутим, оваква прослава Ускрса била је моугућа само када су пролећни дани били ведри, сунчани и топли. За време кишних Ускрса прича се да је слављеника код цркве било у малом броју, те би после службе и причешћа што пре хитали кући да тамо наставе славље.

Божих ми је као велики хришћански празник такође остао у неизбрисивом сећању. Мој отац, Драгутин Прокић, родом из села Маслошева (удаљеног око 5 км од Шаторње), током већег дела мог детињства прослављао је Божић код баба Маре, деда Димитрија, стрица Драгољуба и прве му жене Милеије, а друге Видосаве. Обично смо у Маслошево ишли на бадњи дан, често путем пре-

кривеним омањим снегом, преко раскрснице Скуглић и Белакића брда. Увече, деда би, пун нарамак сламе, уносио у повећу просторију и почињао да кокодаче као кокош, док смо ми, деца, сестре Нада и Рада, стричеви, синови Милорад - Миле, млађи син Миодраг - Ђема, ћерке Живадинка и Милица и ја, пратили деку и пијукали. Он, петао предводник, а ми, деца, пилићи.

Бака нас је дочекивала обасипајући нас прегрштима пуних пшенице и нешто мање кукуруза. Гасна лампа чкиљи, у соби скоро полумрак. Простирка сламе се покривала ћилимима, а онда белим чаршавима и ту би се сервирала посна вечера: суве шљиве, очишћени ораси, у чанчићима мед, суве смокве, врућа погача и пребранац пасуљ. Од салата, кисели купус, паприка и краставчићи. Тако на Бадње вече око софре сви поседамо и вечерамо!

А тек кад осване дан Христовог рођења - Божић, настаје прави гурмански празник и отпочиње се са вишедневним „уништавањем“, једењем, не прасетине, већ цоре-свиње, од близу 50 кг. Каква би то гозба била да стрина Миленија, још у раним јутарњим часовима, није умесила и испекла хлеб и погачу у црепуљи, заогрнутој жаром помешаним са пепелом. Такав начин печења погаче и хлеба даје посебан укус и мирис и ја бих им мирне душе дао предност над најлепшом тортом.

Старији наздрављају и куцају се чашама пуним доброг домаћег вина, а ми, деца, чашама пуним водњике (водњика - сок од крушка које се у јесен оберу, оперу и ставе у качице напуњене водом; то за време зиме у качици преври и до доба Божића постанс врло укусно пиће). Од слаткиша једино се примпремала торта патишпањ. То је била једна од најпростијих, али у то време и једина врста торте!

У сећању су ми тако живо остала лета после вршаја и смештања жита у амбар. Долазили смо у Маслошево и тамо бисмо замолили родитеље да кревете сместимо у двориште, под огромне липе. Провести ноћ под липама и бити покривен губерима (губер је сеоска тканина покривача, као јорган од дебелог уплетеног предива од чисте овчје вуне), била је права авантура!

Ујутро би нас чекало пријатно изненађење. Стриц Драгољуб, као један од најбољих ловаца у ближој и широкој околини, већ у зору би отишао до винограда да заузме бусију, тачно, где ће зец да налети! Један подмукли пуцањ пушке двоцевке и смртно погођен

зец би се закоирцао. Убрзо би га одрали, очистили и сместили у повеће казаиче да се добро изднста и нађе на заједничкој трпези.

Па, зар би могао бити добар доручак, да се на столу не нађе и млад сир и кајмак од козијег млека?! Мој деда Димитрије је скоро увек имао чак и по 40 коза. Био је главни козар и пастир. Када је увече прилазио кућном дворишту, чуло би се одјекиваље звона јарца, предводника козјег каравана!

Баба Мара

Баба Мара

Моја два брата од стрица и ја, још у току ноћи, док не заспимо, опијени мирисом липа, сковали бисмо паклени план на коју и чију трешњу ћемо отићи, где и неку лубеницу пронаћи, или неку добру крушку или јабуку убрати.

Сутрадан недра пуна трешања... Међутим, баба Мара је на то гледала врло критично: „Децо,...“ почела би баба Мара да нам прича како то није лепо и није добро, јер дечја лудорија, може имати и лоше последице! Сећам се, живо, како нам је причала баба Мара веома поучно како се постаје лопов!

-Зар је то нешто? Украде човек прво једно јајенце? Е, али онда дође пиленце, па кока, па јага, па овца, па теленце, па крава И, тако редом, никад краја!"

Тако нас је бака опомињала. Ми бисмо је некад послушали, али некад не бисмо одолели, па бисмо прекршили њене савете. Ипак, за мене су у будућем животу, увек на памети били ти бабини савети. Кад год сам у годинама рада у спољној трговини био на дохвату да ме партнери приволе на неку своју личну корист, у тим тренуцима ми се у памети, појављивала моја баба Мара са оним: „јајенце, пиленце...!“ Захваљујући баба Мари, увек сам имао спокојан сан. Брзо заспим и не окренем се у сну, јер у животу никада нисам пао у искушење за јајенце, па пиленце, па...

У нашем народу права је реткост била да деца школског узраста имају баку и деку. Срећна су деца која детињство проведу уз баке и деде. Већ у својој другој години изгубио сам деду по мајци, а баку у својој седмој години! Деду по оцу сам изгубио још у шестој години. Сем деде Љубомира тешко се сећам баба Кине и деде Димитрија. Али, зато сам могао да уживам са баба Маром све до своје 24 године. Каква је то била срећа?!

Кад год сам одлазио у Маслошево, код стрица Драгољуба и баба Маре, увек сам имао пуно лепих и срећних тренутака: браће кукуруза, шљива, јабука; одлазак у забран да накупимо грања за потпалу; паљење ватре у јесен у винограду, док га чувамо од упада пролазника; браће виноградарских праски бресака. На заслужен одмор одлазили бисмо тек касно у ноћ, уз један пуцањ стрица Драгољуба. Била су незаборавна и предвечерја када би нас баба Мара окупљала око себе и рецитовала бројне народне песме: о Марку Краљевићу, Косовском боју, браћи Југовића и да не набрајам све опе које је наша бака знала напамет.

Моје две сестре, Нада, Рада, и ја, били смо у Шагорњи, док је баба Мара била код стрица у Маслошеву. Ужелимо се ми бабе и пожелимо силно да нам дође. Понеки пут имамо среће да нам до-

веду бабу на воловским колима. Оиет исте н сто пута поновљене приче, савети, рецитације, а нама бескрајно пријатно и лепо онако шћућурени око бабе.

Али, како је време пролазило, све се чешће чуло бабино:

- Децо, ја бих ишла мојој куци!

- Како, бако, па зар није и ово твоја кућа? Овде један син, тамо други син.

- Јесте, јесте, али бих ја ипак да идем мојој кући!

Тешка срца смо се одвајали од баба Маре која би, после 10-15 дана инсистирања, ипак отишла „својој“ кући.

Требало ју је разумети! У тој кући удала се за деда Димитрија, тамо изродила четири сина, Драгутина, Драгољуба, Александра, Драгишу и две ћерке, Даринку и Јтепосаву, звану Танкосава. Тамо је дочекала бројне унукe и проживела добар део живота. Као и сви стари људи, тешко је прихватала било какве промене. Ето, тако сам имао и ту срећу да баба Мара поживи и доживи дубоку старост.

Негде почетком октобра 1944. дошао сам у Шаторњу, после 4 године ратовања и од најближе фамилије иисам затекао никога. После ослобођења Београда и првог доласка у Шаторњу, о баба Мари сам сазнао да је жива и у дубокој старости. Проживевши много пријатних и лепих тренутака, имала је на жалост и јако болних и тешких. Један син, Драгиша, погинуо је у Првом светском рату, син Александар од 16 година, одведен је у ропство и тамо умро. Син Драгољуб, убијен је од непријатеља такорећи на свом прагу куће, док је Драгутин провео рат у логору на Бањици. Драгутинова жена, њена снаха, Јтепосава, убијена је заједно са ћерком и снахом, док је друга снаха Миленија, веома млада, већ у 32. години умрла. Оставила је четворо деце баба Мари да се о њима брине. И сада, у часу ослобођења земље, неко од рођака или комшија саопшти јој радосну вест, да јој је унук, Пуле, жив и здрав дочекао слободу. Онај исти унук Пуле коме су баба Мара, тетка Даринка и Танкосава, палиле свеће за покој душе на разне датуме, а најчешће у дане Задушница.

Таква дивна вест толнко је стару, добру баку узбудила и потрела да је за неколико дана од радости умрла! Тако је баба Мара свој дуго живот окончала у јесен 1944. проживевши више од 90 година.

Село је упамтило баба Мару као госпу (госпођу) Мару, јер је богатог порекла дошла и удала се за деду Димитрија (имала је два рођена брата - један професор, а други официр). А ја сам своју бабу упамтио као мог првог учитеља морала.

Менице

Мој отац, учитељ Драгутин Прокић, из најбољих и најхуманијих разлога потписивао је сељацима и рођацима менице. Када би неко тражио новац на зајам од неке банке или зеленаша, својим потписом би давао гаранцију да ће давати камату, а на меници потписаног датума да ће се главница вратити. Тако је то у теорији. Међутим, у пракси је то најчешће бивало много другачије. Зајмодавац није био баш тако наиван, верујући да ће му новац увек моћи вратити онај коме је новац позајмљен. Да би се осигурао, он је, поред потписа зајмопримаоца, тражио да се још два, такозвана жиранта или гаранти, обавезу да ће они на себе преузети у потпуности обавезу зајмопримаоца.

Шта бива када је све у реду? Новац и камате на време се враћају, меница се поцепа и на позајмицу се ставља тачка! У противном долази на ред први потписник, жирант, да врати новац. А када ни он није у стаљу, онда долази до принудпе, законом предвођене наплате. Извршилац законске обавезе, уз два жандарма, плус два грађана, обично двојице комшија, у рану зору закуца на врата човеку који је позајмио новац. Он је, или сиромашан, или са недовољно покретнина (ормани, кревети, трпезарија, посуђе, бурад, бачве и слично), чија би вредност могла покрити позајмљени дуг. После тога, долази на ред први жирант, па други. На тај начин се вршила принудна наплата.

Мој отац се потписивао више пута као жирант менице имајући маље или више проблема око измирења дуга. Међутим, ево шта се десило моме оцу у вези са гарант-жирантом када је потписао меницу на већу суму новца, своје зегу, Живку Миловановићу.

Живко је, као супруг очеве сестре, Даринке, био трговац мешовите робе и то трговац широке руке. Робу је углавном давао на кредит. Неко је кредит отплаћивао, неко би умро, па би дуг про-

пао, пеко бп се одселио, те опет дуг пропао. Да би набавио робу и сортирао радњу разноврсном робом, позајмио је новац од банке. Ко би, ако не, шурак уча, био први жирант и потписник менице. И тако је зет, Живко, добио новац, сортирао радњу, али наставио све по старом. Давао, давао, али слабо наплаћивао. Вероватно су томе допринеле и године, јер је Живко скоро био слеп, али н велика наивчина. И шта се догодило? Мој теча Живко је скоро банкротирао! Обавезе се нису извршавале, па је на ред дошао први жирант са менице.

За Божић, био је обичај да у раним јутарњим часовима оде у посету мушка особа у кућу неког од рођака и честита Христово рођење. Ја, као мушко чељаде, ишао сам да својој тетки, Даринки, и теча Живку честитам тај празник. Онај који први уђе у кућу, звао се „полажајник". Када полажајник уђе у кућу, трсбало је на ватришту заједно са домаћиним обавити уобичајени ритуал. Наиме, делом бадњака, граном, цараш ватру, искре жара врцају, а ти треба да изговараш следеће: „Колико варница, толико здравља; колико варница, толико парица." И, ето, тако, иако сам све то радио и говорио, ни Бог није хтео да услиши моју молбу да теча Живко дође до неких пара! Па како рећи да има Бога?! Ја као полажајник ипак сам добио погачу са повесмом од кучине коју сам преко рамена однео кући.

У памети ми се, као дечку од 7-8 година, урезала следећа слика. Једног дана у рану зору, док смо ми, деца, мирно спавали, појавише се на вратима два жандарма - пописивач и судски извршитељ, у пратњи двојице комшија. Ми, деца, онако буновна, истерана у двориште, плачемо и питамо мајку шта се ово са нама дешава. Мајка само нариче:

-Отац потписивао менице, потписивао менице!

Ми, деца, са мајком у дворишту, полуобучени, увијамо се неким ћебићима. Отац, када угледа да је као сведок дошао један наш комшија, иначе партијски противник мога оца, сав раздраган и ве сео шта се са учом збива, најури га. Жандарми су морали бржебоље да пронађу задовољавајућег другог комшију да би могли да напишу ствари.

Та реч, меница, тако се урезала у моју дечачку главу, да сам се ја у себи зарекао да никада у животу нећу потписати меницу. Ту

сам своју заклетву у животу и испоштовао. Никада никоме, па ни свом рођеном брату, нисам у животу потписао меницу, иако је захтева било на претек.

И у чему је сада ту била срећа? Па у томе што сам све то доживео као дете, тако да су ме, управо, та сећања штитила током читавог живота.

80. рођендан

Да ли у животу за човека може бити веће среће него да доживи здрав свој 80. рођендан у кругу породице? Није ретко, али није ни често! И ето, ја сам доживео тај срећни дан прославивши га у кругу своје најближе фамилије.

Син Дарко и његова супруга предложише да тај дан, 7. август 2000. године прославимо сви заједно у Крашићима. Они би сви тада дошли из Украјине, где је мој син тренутно са службом. И моја кћи, Каћа, која живи чак у далеком Чилеу, прихвати и обећа да ће са своја два сина, Павлом и Андрејом, доћи.

Заједно са супругом Горданом жељно смо ишчекивали тај датум. Неколико дана пре тога почело је окупљање деце из разних крајева света у Београду, да бисмо се убрзо сви нашли у Крашићима.

Као последњи „ешалон“, Дарко-Мишко и ја путовали смо аутом да бисмо се прикључили главнини каравана који нас је већ чекао на мору. Тамо су били сви моји унуци: Дарков син, Милош (19), мој први унук и кћи Дина (8), моја једина унука; Павле (10) и Андреј (2). Само је изостао зет Ведран, који због својих пословних обавеза није могао доћи.

Деда, односно ја, организовао сам ручак у ексклузивном ресторану „Маестрал“ на обали самог Бококорског залива. Место мирно, уз саму воду и са погледом на Острво цвећа и некад чувено француско острво, Клуба Медитеране. Уз пријатан ветрић служили смо се све самим специјалитетима. Трокилаш-зубатац праћен црногорским пршутом, специјаним његушким сиром, лигњама и шкољкама уз две, три салате. Све смо, наравно, залили црногорском лозом и добрим вином. Испуњен великом срећом нисам могао, а да не одржим мали говор захвалности мојој вољеној Гордани, деци и унуцима.

Слављеничка торта чекала нас је у Крашићима. Како торга, а где су поклони!? Гу су била два изненађења. Прво ми је унука Дина предала поклон уз честитку:

- Да нам, ДЕКО, дуго, дуго живиш, да нам будеш здрав, а ми, твоји унуци, обећавамо ти да ћемо наставити твоју борбу!

Моја мапа, лепа унучица, права уметница, птумица, све је то извела сјајно. А шта је бшш у том повећем дпвно увијеном пакету? Украјински симбол јунаштва и владарске моћи - од дрвета уметнички исклесан топуз-дугачак скоро пола метра. Заиста диван и симболичан поклон !

Унук Павле, који је требало да своме деки уручи поклон њихове породице, постидео се, те ми је поклон уручила кћи, Кале. Гледам повелики пакет и наравно не могу ни да наслутим шта је унугра! И Каћа проговори:

- Јесте мој је тата велики херој, али има нешто, једно једино, од чега се ипак плаши. Да ли знате од чега?!

Сви ћутимо изненађени, а она настави:

- Када будете видели поклон, биће вам свима јасно, чега се то дедушка једино још плаши!

После досга напора, пакст успесмо да отворимо, а тамо велика електрична навлака за душек која у хладним зимским данима служи да угреје хладан кревет. Ето, сада за деду више нема ни зиме!!! Баш прави погодак! Потом је уследила изврсна слављеничка торта уз хладан шампањап. Славље се завршило у касним сатима, уз моје велико питање:

-А који је следећи јубилеј кога ускоро ваља прославити?

Видећемо. Треба да нам у томе помогну многи, многи срећни дани уз пуно садејсгво ТАЈИЈЕ.

Читавог живота сам црпео снагу из моје усмерености ка будућности. Као малог, када би ме нешто болело, увек сам храбро подносио све, мислећи како ће убрзо доћи тренутак када ће ми све проћи. Као партизан, читавог рата сањао сам о дану ослобођења и замишљао га са савршено прецизним детаљима. Нове године сам дочекивао са питањем: „Где ћемо следеће?" Ето, и тог дапа, на 80. рођендан, први импулс ми је био да се „видим" у будућности и замислим себе на неки следећи значајни дан. Ипак, мисилм да од сада, а, богами, и целог живота, треба славити сваки дан живота и радовати му се читавим бићем.

Вук Карацић каже за срећу да је то „стање и осећање потпуног задовољства својом животном ситуацијом као и стање у коме се неко налази."

О тој срећи коју мислим да ме је пратила читавог живота- од детињства па преко четири године ратовања (из кога сам жив изашао упркос два рањавања), све до данашњег дана, биће речи у мојим следећим редовима, сећањима на мој пун живот.

Сусрети у ослобођеном Београду

Октобар 1944. године. Битка за ослобођење Београда траје већ неколико дана. Моја пратећа јединица је у Крунској улици. Недалеко, у Улици Голсвортијева бр.1 становали су моји рођаци, Живота Илић, супруга Станика са децом Димитријем, Зором и Оливером-Дундом. (Мој деда Димитрије имао је два брата: Милића и Велимира, свештеника у Крајини око Неготина, село Злот. Он је имао две ћерке - Миљу и Станику). Помислих да скокнем до њих, да видим да ли су живи и да ли знају шта је са мојим оцем, Драгутином. Последњу вест о њему добио сам од сестре, Десанке-Десе, ћерке моје тетке Радојке, да је септембра месеца пуштен из логора на Бањици.

И тако ја идем према стану Илића и сећам се оних срећних субота када је на радију било „Весело вече" од 20-22ћ и када је цела моја породица одлазила код њих да слуша емисију. Становали смо на стотинак метара далеко, с друге стране Каленић пијаце, у Которској улици број 22.

Сем Димитрија-Дилета, који је већ био негде у партизанима, сви остали били су код куће. Изненађење, загрљаји, сузе. Сазнам да ми је отац код брата од ујака, Исаковић Душана и Иванке у Војводе Миленка, али ми је било немогуће тада скокнути и до њих.

И најзад, и тај дуго сањани дан. Дан ослобођења, 20. октобар 1944. године. Узјашем коња и трком до Милентијеве улице. Када сам се нашао у близини Карађорђевог парка, настаде пушчана, митраљеска пуцњава, изгледа на целој територији Београда. То су наше ослободилачке једшце града славиле једну од својих највећих победа у овом рату. Коњ се трза, поскакује, једва га савлађујем! Испред куће вежем га за електрични стуб, сав срећан због велике

победи и уздрхтао од узбуђења у ишчекивању сусрета са оцем после пуних три године.

Има ли речи које могу да општу тај срећни тренутак. Загрљаји, пољупци, а отац од јаког узбуђења ни реч не проговори. Најзад, када се мало прибери од нашег сусрета и увери се да му је то заиста син Пуле, само рече:

- Па зар је могуће да си жив?

Срећа нам се насмешила и нешто касније, у пролеће 1946. године, када смо се сва тројица - отац, старији брат, Божа, који се вратио из заробљеништва и ја, нашли у загрљају. Од целе породице преживели смо само ми, њени мушки чланови.

Моја највећа љубав

Петровдан, 12. јули 1947. године. Велики празник! Кренем у

шетњу мотоциклом по Топчидеру, пуном шетача. Кренем и некако у магновењу учини ми се да угледах брата Божу како шета са две женске особе. Брзо направим заокрет и убрзо се испред мене створише све троје. Одмах уз брата, препознах Бојку Павловић. Први пут сам је упознао почетком октобра, 1944. године, када сам као партизан, са својом бригадом, пролазио кроз село, Добрача, и свратио

Највећа љубав - Гордана _____ код породице Па-

вловић. Сетио сам се да се моја сестра од ујака, Нада, удала за једног Павловића, учитеља Драгутина-Гуту.

Поздрависмо се, док се друга женска особа само иредстави као Љиљана. Бојка изрази жељу да се мало провоза, а ја, наравно, одмах прихватих предлог. После кратке вожње опет се сви сусретосмо код Хајдучке чесме у Топчидеру. Поседасмо по трави, а ја дрско ставих главу у крило Бојке. Из жабље перспективе гледам лепу, крупну главу, са још крупнијим очима, али поглед Бојкин, незаинтересован и хладан, лута у даљину. Ни крајичком ока да ме погледа.

Нисмо се дуго задржали. Добих Бојкин телефон уз договор да се неки пут јавим. Од тога дана, не прође ни недељу дана, када ме мој брат, Божа, обавести да ће се венчати са оном истом Љиљом, коју ми је представио на Петровдан! Какво изненађење! И све тако брзо.

Дође и тај дан венчања, 27. август 1947. Нити знам ко је та Љиљана, нити кога има од фамилије, ништа осим да је учитељица у селу Годачица код Краљева!

Венчање, односно, тада се то звало регистрација, код матичара беше обављено скромно, само уз присуство кумова. Отац и ја позвани смо били на ручак у кућу младе, у Улици Генерала Ханриса број 1, на Вождовцу.

Отац и ја упознасмо и први пут сретосмо младину породицу Петровић-Миловановић: оца грађевинског инжењера Светислава-Свету, мајку Даницу-Дану, брата, Зорана, и млађу сестру, Гордану.

Сви присутни, осим мајке Дане, која је била тежак болесник, слепа од 1943.године, поседасмо за столом. Два оца у зачељу, млада и младожења до њих, а брат Зоран и ја у зачељу стола.

Свадба је била спремна и раније да се обави, али се чекало на сестру Гордану да дође са изградње пруге Шамац- Сарајево. И та сестра, Гордана, моја прија, главни помагач, само је трчкала око стола и свестрано се трудила да све угости. Како сам је угледао, тако ми се очи више не могадоше одвојити од ње. То прелепо девојче ми заиста западе у око и, како оно кажу, тамо остаде за читав мој живот.

И док тако мала вредница и видрица лепрша око стола, ја почех кришом добро да је проучавам Прво ми скретоше пажњу њене дуге косе обмотане у виду богатих витица око главе. У трен спазих и њене црне крупне и блиставе очи, јер ми је непрестано био

окренут њен профил. А тек два румена обрашчића са беспрекорно извајааним уснама. Права Василиса Прекрасна.

Свилено хаљинче, плавчасте боје и као посуто љубичицама, некако се упило у предивно, уметнички извајано тело, безуспешно покушавајући да сакрије његове чари. Прса као две извајане јабуке, са видним брадавцама, само што својом једрином не пробију оно свилено хаљинче. Како заобићи погледима ово прекрасно тело и дрхтаво њихање кукова.

Када то све некако снимих овим мојим очицама, уздахнух и помислих: „Који срећник ће ово девојче, овај пупољак, деветнаестогодишње студенче задобити.“ Некако бојажљиво усудих се да помислим: „А зашто то не бих био ја?!“. И одмах затим дрско себи зададох реч да ће она једнога дана постати моја и само моја! Само моја и то за цео век, од данас, до нашег овозсмаљског краја. „Али како?“. „Овде треба бити само упоран и одважно, корак по корак, кренути у тешку и дугу борбу, до остварења циља.“

У једном тренутку се мало и обесхрабрих, јер за све време њеног брижног гошћења наши се погледи нису никако срели. „Има времена“, кажем ја себи, „само напред у освајање Рубикона!“

Као први, основни и значајан корак, у приближавању, требало је да одигра њена сестра од тетке, Бојка. Тако почех да позивам Бојку телефоном и тек после неколико разговора усудих се да је позовем у биоскоп. Други или трећи пут, предложих јој да позове и своју сестру, Гордану. Кажем ја Бојки, можда ти је сестра усамљена, не би било лоше да и њу позовемо па да сви заједно одемо у биоскоп. Бојка се нећка и вероватно помишља: „Па ја сам заинтересована да се удам.“ „Тако је“, мислим ја, али и даље упоран, приволах Бојку на мој захтев.

Одосмо два-три пута до биоскопа, а ја и даље разрађујем план. Како што више и чешће бити са прија Горданом?

У Дому Армије, где сам као официр имао приступ, била је матине-игранка и предложих њима двема и брату Зорану да одемо, што они и прихватише. Играм и са једном и са другом. Ту је Зоран с којим се смењујем, али осетих како Бојка почиње да увиђа да ја све више желим друштво ирија Гордане.

Када играм са пријом, дистанца играчког пара је на одстојању. Вероватно се прија плаши ближег додира, а можда се плашила да

је случајно не нагазм. Али, прија не слути да је овај партнер још пре рата у школи играња код Нисима успешно завршио курс школе играња. Да прију мало више привучем себи, спречавао ме је и мој страх од будног Бојкиног и Зорановог ока.

И тако, једне суботе, само што завршисмо игру аргентинског танга, нама прилази као устремљени кобац, мој ратни друг Мика Јелић, и без икакве најаве и извињења, једном руком, бапну на моје раме, а другом на прију. Без речи, поздрава, без икаквог увода поче најпогрднијим речима да говори о мени:

- Лепа дамо, да ли ви знате с ким играте? Па то је један мангуп, хоштаплер, чувајте га се, он ће да вас превари и остави.

Не знам шта све горе од горег не изговори, уз један саркастичан, подмукао осмех, изигравајући дасу који је, ето, нашао жртву да се лажно нашали.

И ја се сетих, познавајући дуго тог свог ратног друга, Мику, да је међу нама, друговима био познат да на тај начин успева да приграби за себе портнерку свог друга и то поготову када опази да је жртва лепа! Два три-пута покушах да га мало умирим:

- Мико, Мико, који ти је враг, како се то понашаш пред особом коју нити знаш, нити познајеш.

Што ја упорнији да га умирим и спречим у изговарању погрдних и некултурних речи, он свс упорнији. Када ми је већ прекипело, огорчен и увређен на све његове просте речи, дрекнух:

- Одлази одавде, мангупчино једна, да те моје очи никада више не виде и не сретну!

Збацих његову руку са мога рамена, и у исто време руку са прија Гордане. Узбуђен и са стрепњом да јој се моје реаговање није допало, чух прију како ме упита:

- Који ти је ово, тако непристојан и некултуран друг?

Њена процена је била добра, схвативши да је тај мој друг недруг и један простак и од те вечери више никада Мику Јелића нисам поздравио, нити проговорио са њим било коју реч!

Успеху мог плана приближавања прији велики допринос је дао и мој мотор ОК\У четворотактни дрекавац и велики галамдција. Што већа брзина, све је већа била бука коју су стварала два ауспуха. Времеиом, измолих прију да је провозам на мотору. Пристаде! Ја на предњем седишту, прија позади, иза мене. Ради сигурности,

замолим је да обе руке мени обавије око паса и тако причвршћена буде сигурнија у вожњи. А мотору наредих - правац Авала! Кривине, бука мотора, а ја као нешто желим да кажем прији. Она се тада нагне према моме лицу. Боже, Боже, са каквим сам узбуђењем скоро осетио љен предиван обрашчић, како овлаш додирује мој образ! Безобразно и дрско постављао сам питања, иако сам знао да од буке мотора не чује, само да би приближила свој образ уз мој!

Тако су пролазили дани, а напредак ка прији се кретао брзином корњаче. Нестрпљив, желео сам да се та корњача претвори у зеца. Бивао сам сваким даном све нестрпљивији и упорнији ка освајању Рубикона!

Сусрети и виђења са пријом постали су све чешћи. Допратим је до куће, некад и касно увече када се враћала из позоришта, или часова певања. Била је права уметница. Обдарена глумачким талентом и предивног алта који је школовала код чувене професорке Бинички. Као оличење лепоте и склада изабрала је уметност, лепоту, као свој будући позив.

У то време, како није било толико градског саобраћаја између позоришта и Вождовца, требало је препешачити раздаљину од нека 3км. Због такве прије прелазио бих и да је било 5км па и више. Какво је само задовољство и срећа била бити ту, поред ње. Ти све чешћи доласци до капије, па и у саму кућу, у Улици Гсиерала Ханриса 1, мислим да су за оца Свету и брата Зорана били довољно јасни знаци да пријатељ Пуле гаји неке симпатије, да не кажем љубав, према њиховој ћерки, односно, сестри. Што се тиче госпа Дане, она је пак имала своје тумачење мојих честих долазака у њихову кућу. Често је говорила:

- Прика Пуле нема топлину свога дома, нема своју породицу, па му је наша кућа дом.

Пролазили су дани, а ја се нисам усуђивао да загрлим прију, пригрлим, а камоли да је пољубим. Ипак, веровао сам да ће се и то догодити једнога дана! И заиста, једном на самом улазу у кућу, у капији, задржасмо се у иричи, у касним ноћним сагима, а прија никако да крене ка улазу у кућу. Ја, онако, као нехотице, обгрлих јој струк, па мало по мало прнвукох је себи и изненада пољубих.

- Ју, шта ово би? - узвкну прија. - Па ја ово морам да кажем мојој Сеји.

А сестра Љиљана је иначе у то време била у Годачици.

- Па, кажи — мало се окуражих ја.

Од тада па убудуће, дозвољавала би ми да јој пољубим само један крајичак њених предивних усана, једном леви, а други пут десни. Најзад, је после дугог времена, дошао и тај силно жељени, прави пољубац. Од тада одшкринутих врата среће, све смо били ближи и ближи крунисуњу везе браком.

Од када сам је први пут видео, па до брака, прошло је шест календарских година: од 27. августа, 1947. године до 6. јануара 1952. године. Пуне 4 године и 4 месеца - 52 месеца, скоро 1500 дана.

Узрок томе биле су предрасуде. Како два брата да се ожене са две рођене сестре?! Једнога дана дођем са пријом у Шаторњу. Мојој тетци Даринки представим прију као моју будућу супругу, а тек ће она:

- Јао, прни Пуле, шта би рекла твоја мајка Лепосава?

Ја помислих, „Знам шта би моја мајка рекла!“. Када је старији брат, Божа, завршио школу и постао учитељ, наговестио је својим родитељима могућност скорог избора своје сапутнице! Моја мајка, Лепосава, тада му је рекла:

- Сине, коју год ти девојку будеш ишао и њоме се ожениш, биће моје пето дете.

Сигуран сам да би моја мајка то исто рекла и за моју супругу, да ће јој бити шесто дете.

Поред предрасуда, узрок тако дугом путу до брака, била су и моја честа и дуга одсуствовања из Београда. Једно дуже време био сам у Швајцарској, па на мермеру, а затим и у Вршцу.

Најзад, тог 6. јануара 1952. године, испунила се моја срећа у свем сјају. Од тога дана два вољена бића, срасла су у једно тело, у један живот, у један дах! Од тога дана започео је складан и срећан живот два вољена бића. То језгро среће допуниле су још многе и

Дарко-Мишко

Катарина Каша

многе среће, а нре свега рођеље првенца снна Дарка-Мишка и кћерке Катарине-Калета.

Љубав међу сестрама

Сада бих покушао у три примера да осликам једну посебну врсту среће! Реч је о љубави међу сестрама. Примере ове специфичне врсте љубави имао сам у својој најближој породици - први у породици својих родитеља, фамилији и са очеве и са мајчине стране, а после, када сам се оженио, и у породици коју сам ја основао. Веома необично да сам са овом љубављу био у контакту читавог свог живота.

Први пример: У мојој Шумадији, има неки чудан обичај. Ћерка, будућа невеста, није сама по себи довољно благо. Када се удаје ћерка, мора се итекако цељкати са младожењином страном. Захтеви које ћеркина фамилија мора испунити су у новцу, намештају (спаваћој соби, трпезарији), покућуству (постељшш, судовима, неким ћебенцетом, јорганима, ћилимима) ...

Мој теча Живко, некадашњи налбантин-поткивач, доцније трговац имао је са мојом тетка Даринком четири ћерке. Треба само замислити колики би били трошкови јадпог оца да би удао своје кћери. И док је био трговац, потенцијални просци су заиста могли да рачунају на добар мираз.

Сећам се, као дете, када се удавала најстарија кћи, Мица, за Раку опанчара, дошла су воловска кола, окићена цвећем. Рогови волова били су богато украшени тзв. назувицама јер је договор био да се уз младу да и спаваћа соба. Када се удала Мира, друга ћерка, за Милосава Стршу - кафеџију, мираз је био много скромнији. Како је теча Живко, звани Гроф, са трговином пропадао, трећој кћерки, Гици, није ништа друго могао да поклони него неколико ари окућнице.

Моја тетка Даринка, полуварошанка понашала се, као права грофица. Није баш много волела рад у башти, више је волела да прошета до комшинице, попије по коју кафу и тако у доколицы прочешљају дневна збивања у селу. У суседном селу имала је млађу сестру која је била удата за јединца, Животу Павловића, једног од богатијих сељака, чија је само окућница имала више

од 15 хектара земље. Ипак, више је волео да потегне чутуру и радије да ради код неког другог, него на свом имању. Али, зато је моја тетка Танкосава, познатија као Танта, била роб своје имовине. Сламала се од рада И, како се каже, није видела ни белог Бога. Али, моја тетка Танта имала је велику љубав према својој старијој сестри и гледајући са стране, била је скоро као њен роб.

Та моја тетка Танта је знала и по два, три пута недељно да из Винче, преко Моштања, Арнаутског краја у Шаторњи, пређе стазама и богазама 5км у једном правцу да би својој сестри донела пуне две корпе кромпира, лука, паприке, краставаца, парадјза, воћа, а нарочито крушака караманки, којих је било највише у дворишту теча Животе. Киша, лапавица, лепи дани, суснежица нису тетка Танти сметали да од куће крене док још није свануло и да се кући врати пред сунчев излазак. Ти доласци били су све чешћи, а помоћ све обилнија како је теча гроф Живко пропадао. Тетка Даринка је баш била срећна сестра.

Мој деда и баба по оцу, Димитрије и Мара, имали су четири сина и сва срећа две кћерке које су се много волеле и једна другу помагале. Моја тетка Даринка је саветовала, а млађа, пожртвована Танта, материјално помагала.

Други пример: Две рођене сестре, обе из Доње Шаторње су се удале и до краја живота живеле ту у Шаторњи. Имале су среће, да су добар део свога живота провеле такорећи заједно. Или су становале и живеле једна поред друге, или су у неким тренуцима живота становале једна код друге, заједно са својим породицама.

Велика је љубав била и између моје мајке, ЈТепосаве, и њеие сестре, моје тетке, Радојке Исаковић, удате Миловановић.

Моја тетка, Радојка, била је најстарије дете деда Љубомира Исаковића, свештеника и Кристине-Кине-попадије. Деда и баба имали су у браку деветоро деце: шест синова (један од синова недуго по рођењу је умро, па се може рећи да их је било осморо) оженило се, а кћерке поудавале.

Тетка Радојка се удала за Младена, родила три кћерке и два сина. Сва су се деца изродила пре и за време Првог светског рата. Муж Младен погинуо је у том рату и она је остала удовица, отхрањивала децу, поудавала и пожеиила. Била је херој, жена лавица! Поред своје деце, старала се и о свекру којн је уз њену негу доживео

преко деведесет година. Поред свекра Павла, бринула се и око своје заове Славке која је била глуво-нема и могла је само да се стара око стоке и то онако, како наш народ каже „три отера, два дотера.“

Била је велики херој и борац за своју бројну породицу. Имала је повећу имовину коју је наследила од мужа - око двадесет хектара земље. Али, увек неко али! Део те имовине нерегуларно је био купљен од Павла и Младена, од стране породице Петровић, такође из Шаторње. Они су преко тужби и вођења парнице покушали да присвоје тај део имовине за себе. Тако би једанпут пресуда била донесена у корист моје тетке, други пут у корист породице Петровић и спровођена уз помоћ жандармерије и два присутна грађанина. А предмет суђења је баш била њена кућа и споредне грађевине. Јуначки се моја тетка борила и најзад изборила да целокупна имовина припадне њој и њеној деци.

Али ту велику имовину требало је и обрађивати. Сећам се једне једине године са Петровданског вашара у Тополи и два сина, Душана и Алексе, како су кугшли и својој кући дотерали два вола. Нису то била два обична вола! То су била два вола као од брега одваљена. Браон боје, великих рогова, те је њихов долазак окупио скоро цело село, на гледање и чуђење, јер такав пар волова никада није ни виђен, нити је постојао до тада у селу.

Душан и Алкса имали су и два добра коња. Поред обраде земље, у јесење дане су рабацијали до Београда. Возили су грожђе, јабуке, крушке, ракију и вино. Чак сам и ја, као дечак, ишао са њима. Пођемо раним јутром, возимо се свс до предвечерја 90км до испод Авале. Ту се коњи добро нахране, ми мало одспавамо и пред зору пређемо још око петнаестак километара до Београда. У то време, сви прилазни путеви у Београд, били су блокирани и на самом уласку биле су постављене бараке, где је посебна врста службеника, званих трошаринци, пресретала кола и све оне који су нешто носили у град и наплаћивали трошарину. Тих пунктова било је и на железничкој и аутобуској станици.

Када бисмо се приближили на око 1км до трошарине, Душан би отишао да испита да ли је наш човек тога јутра дежурап. Ако је наш, уз неку мању надокнаду, добијали бисмо слободан улазак. Тада би кола отшла до пијаци где би се роба крчмила. А, ако не, онда купци долазе до саме трошарине, где су се налазила кола, а пи-

тађе трошарине би сами решавали. Ето, од када још датира шверц и „пријатељске" везе!

Мајка Лепосава имала је два брата свештеника, Јеремију и Алексу; два брата са свршеном нижом пољопривредном школом, Петра и Жику, (погинуо је у Првом светском рату) и најмлађег брата Николу, судију и адвоката. Сестра Зора била је удата за попа-свештеника, Светозара Ивошевића.

Моја мајка је увек говорила „Ја сам најсрећнија, јер сам имала најдивнију, најпожртвованију сестру, Радојку, која ми се увек налазила када ми је било најпотребније. Када сам рађала своје четворо деце, моја сеја Радојка била ми је и лекар и бабица. Сву децу је изродила, пупак резала, прве пелене облачила... Њени савети су били свакодневни, била је искусца, знала је увек када и како да каже лепу реч, као и да реч критике изрази, тако да се прихвати као савет". Причала је даље моја мајка: „Колико сам само имала среће да ми се моја сеја нашла да ми помогне нарочито кад су се мом несташном сину, Пулу, дешавале онолике незгоде и малери: нагњечени прсти на нози, разбијена глава, рањавање, а нарочито дечје болести!"

Никада нећу заборавити како је моја мајка доживела смрт своје неизмерно вољене сестре. Колико ме је само пута повела до гробља удаљеног у планини око 3км од села. Обично ми мајка спреми неки сендвич, купи од пекара Цветка-Пуше лепињу, намаже мало кајмака или пак парче проје са мало сира и тако одемо до гробља.

Мајка се наслони на гроб, обавије рукама крст и почне да плаче, јеца, кука и нариче: „Јао , јао, сејо мила, зашто си нас оставила, јао, јао..." Ја на неколико корака од гроба, седим, нешто поједем, док мајка кука за својом сејом. Тешко се од гроба одвајала, сва уплакана и у сузама. Имала је моја мајка за ким и да кука!

Тетка Радојка је умрла у дубокој старости. За њу би се могло рећи оно Његошево: „Имала се рашта и родити". Оставила је збринута два сина, Душана и Алексу, три ћерке Десанку-Десу, Видосаву-Виду и најмлађу Катарину-Кају.

Нека јој је вечна слава и хвала, не само за оно шта је учинила мојој мајци, већ и мени лично!

Гордана и Љиљана

Трећи пример: Упркое шумадијских обичаја, који добро материјалио опорезују очеве са ћсркама, сматрам да је велика срећа једие породице ако се у њој роде и женска деца. Љубав сестринска је некада, заиста, изузетна и могло би се рећи безусловна. Љубав сестре описана је и у народној поезији, а још када је међу сестрама, та љубав обострана, то је онда нешто заиста, вредно приче. Такве сестре је имала и породица Петровић, од оца Светислава-Свете инжењера и Данице-Дане, домаћице Петровић. Поред сина Зорана имали су и две ћерке: Љиљану (касније моју снаху) и Гордану (касније моју вољену супругу).

Љиљана је била 7 година старија сестра. Када је Љиљана била ученица у гимназији и учитељској школи нежно се старала и помагала око млађе сестре Горде. Током живота, та љубав између сестара постала је још јача, када им је мајка несрећним случајем

ослепела 1943.године. Од тада Је стариЈа сестра, поред силне сестринске љубави, преузела још и улогу мајке. Мала Горда је од тада, а и још много раније говорила својој старијој сестри и молила Бога да јој услиши жељу, да цело живот проведу заједно.

Дани су пролазили! Старија сестра се као учитељица запослила у селу Годачица, у близини Краљева. Сестра Гордана остала је у Београду, а љубав је бивала све снажнија. Њиховој блискости километри нису могли наудити. Како је млада Горда увек тражила мишљење и савет старије сестре, морала је и за први пољубац са приком Пулом.

Када су се две рођене сестре удале за два рођена брата, Божу и Пула, Горданина жеља и сан из детињства о заједничкој срећи се остварила. Две су сестре целога живота биле заједно, упркос нашим бројним путовањима и раду у иностранству. Њихова љубав била је толико чиста, несебична, безусловна и за пример, да никада нисам осетио ни најмању љубомору. Увек је била усмерена на одржавање наше хармоничне, проширене породице и добробит сваког њеног члана. Километре су премошћивале писмима и телефонима, а мислим да, када су биле у истом граду, није прошао ни један дан њиховог живота да, уколико се не виде, оно барем се једанпут чују телефоном.

О срећи треба сањати, треба је желети, јер снови могу постати стварност.

Смрт је поновно рађање

Како су се истог датума, 18. априла, игром случаја, одиграла два догађаја: један тужан, 1989.године, а други радостан, 2001.године.

Тога дана, пре равно 11 година, из редова наше фамилије, немилосрдна и окрутна смрт, однела је бисер наше фамилије, моју снаху Љиљану-Љиљу.

Био је обичан, леп пролећни дан. Телефонски позив да се те ноћи Љиља нешто није осећала добро. Ујутру је дошла хитна помоћ И, ни до дана данашњег, нама није било јасно, зашто је млада и неiskusна лекарка, тога јутра дала Љиљи некакву инекцију?!

Да почнем од почетка. Тога дана требало је са Љиљом да одемо Каћа и ја у Градску болницу на контролу због проблема веза-

них за крвне еудове. Већ две претходне недеље нмала је проблема са венама - црвенило, болове, температуру. Углавном се током тог периода одмарала. Затекао сам је на љеној зеленој софи са које нам је толико пута неуморно причала своје чудесне приче.

Иако је још увек у кући била хитна помоћ, када смо кћерка и ја стигли, изгледало је да јој је већ боље, јер сам је затекао насмејану и у причи о најновијим вестима које је слушала на ТВ. И кренусмо сви заједно на љен заказани преглед у Градску болницу. Она, зрачна као и увек, лепо обучена и са укусом нашминкана, поче да се жали на неку муку коју је изненада почела да осећа. Идући кроз дуги ходник своје зграде, лагано придржавана од докторке, пожали ми се на муку и у следећем тренутку свом тежином паде на под. Ја у шоку, запањен, само вичем: „Лиљо, Лиљо!“ У том тренутку притрча помоћник хитне помоћи и Каћа (тада у петом месецу трудноће) и убрзо је на носилима хитном помоћи одведоше до Градске болнице. Тамо су лекари покушавали својом стручношћу и знањем да јој помогну и поврате. Било је необично што су сви тражили докторку хитне помоћи која је волшебно нестала и никада се више није појавила. Нисмо схватили зашто су неколико пута тражили да зовемо још некога од њене породице, да би нам, најзад, лекар, последњи пут када се појавио на вратима, изјавио саучешће.

Све се одиграло муњевитом брзином. Сви су избежумљено дошли у болницу осим Боже, Љиљиног супруга, кога нисмо могли да нађемо код куће. Одатле смо сви отишли у стан код Боже који нас је запањен затекао скрхане и убијене. Гордана, сва у сузама, млађа и много вољена сестра, само кроз зубе промуца:

- Нема више Љиље и бризну у плач.

Тешко је описати Божино сазнање о смрти бескрајно вољеног бића са којом је добио кћи Лепу и сина Данка.

- „Јаоој!“, само рикну из све снаге - јаоој, јаој!

То је био један од најтужнијих дана наше складне породице. Нас двојица, рођена браћа, ожењени двома рођеним сестрама, били смо необично блиски и заједно са нашом децом били смо као стопљени у једну једину проширену породицу, нераскидивих спона. Љиљу смо сматрали стубом породице, јер је била необични спој мудрости и доброте. Пленила је својим погледом, причама,

разумевањем, делима, саветима... Била је узвишено биће, пуно светлости. Ширила је смех, радост, љубав. Уз све то, њено непресушно знање, култура, речитост, саосећајност, ширина погледа, отвореност духа, чинили су чаробним сваки тренутак проведен са њом. Била је магнет за све нас, пријатеље, сваког ко би је макар на трен упознао. Била је огромно богатство наше породице, које ћемо увек носити у себи, продужавајући тиме њено постојање до вечности.

Таква је била наша Љиља, наш бисер, јединствена супруга, мајка, сестра и моја бескрајно драга и непоновљива снаха и свастика. Била је савршена васпитачица, учитељица, професор књижевности. Нека јој је вечна слава и хвала јој за све што је за нас учинила и што је у нас уградила. Слава јој и хвала!

А шта се то на данашњи дан, после пуно, година догодило да будемо тако радосни? Око поднева, нешто у исто време, када се са Љиљом, у неком другом времену, дешавало оно најгоре, зазвони телефон. Код нас је иначе увек дилема ко диже телефонску слушалицу: Нонана (Горданин надимак) или ја. Овога часа није било дилеме, телефонску слушалицу зграбила је Нонана и то у другој соби. И даље читам новине, кад у моменту она улете у собу и сва узбуђена и уплахирана рече:

- Узми брзо слушалицу, Дарче, Дарче на телефону!

Та ме је вест толико узбудила да се од узбуђења једва подигох и дођох до телефона:

- Ало, Дарче, где си, љубави наша?

С друге стране телефона, цвркутавим гласом, као да смо најтоплије и најсрдачније разговарали пре само неколико дана, а не већ више од годину дана, мислећи да је више никада нећемо ни чути, ни видети!

- Чика Пуле, чујем да си ових дана био много болестан. Та ме је вест растужила и ето, сада ти се јављам да ти пожелим да оздравиш што пре! Желим тебе и Нонану што пре да видим. Када ћете бити код куће да вам што пре дођем?

- Микиле, кад год ти желиш, врата нашег стана су за тебе увек отворена.

Други део нашег најтужнијег дана завршио се сасвим неочекивано. Као да се нека нова срећа појавила и ушла у наше животе, у

жељи да овај датум више не памтимо само по тужном догађају. На прагу је било повно виђење и обнављања бескрајне љубави коју смо Гордана и ја гајили и пружали Бекичином, односо, Лепином нрвенчету, првој Љиљиној унучици.

Дарче, Дарја је последњих неколико година пролазила кроз тежак период свог живота, суочаваља са собом, што је одвело у скоро потпуну изолацију од света скоро годину дана. Међутим, после ове паузе у свом животу и прикупљаља снаге, наставила је тамо где је стала. Беше дивна девојчица, лепа и паметна, обдарена многим даровима, права Дарја. Тако смо добили наду да ће поново узети кормило живота у своје руке и да ће наћи свој пут.

„Постоји само један начин да будемо срећни: живети за друге“

Тема филозофа, али и сваког човека у свим временима. Свако од нас размишља и има свој став о томе шта је то срећа. Све о чему сам ја размишљао и сањао, све што сам говорио и осећао шта чини моју срећу срочио сам у ове редове. Наравно да не претендујем да су моја размишљања о срећи рецепт за било кога.

Колико су разноврсна тумачења среће, види се и у ових неколико ставова о срећи неких од великана мисли. Ево тек неких, блиских мојим размншљањима.

Иво Андрић:

Чудно је како је мало потребно да будемо срећни и још чудније, како нам често баш то мало недостаје!

Лав Толстој:

Постоји само један начин да будемо срећни: живети за друге!

Тургењев:

Срећа је када вас воли жена коју волите!

Гете:

Најсрећнији је онај који налази мир у свом дому!

Морам да признам да сам ове и друге мисли дуго студирао и о њима размишљао. Мени, најближа је мисао Толстоја! Чини ми се да је мој животни век углавном био усмерен на живот за друге и помоћ другима. Бројни су примери из мога живота који би потврдили Толстојеву мисао.

Сећам се док сам био аташе за штампу и културу у амбасади у Букурешту, долазиле су разне делегације спортиста, културних радника, диригенти, оркестри ... и да не набрајам ко све још. Издвојио бих само Веру Ристић и Томић Гордану, професорку универзитета, коју и дан данас, кад год се сретнемо, увек каже како сам њој и њеној другарици пружио најсрећније дане у Букурешту. Са њима сам обишао показујући им све што сам сматрао да је вредно. Између осталих места, замак Пелеш, Појану Брашов...

Када сам већ поменуо дане проведене у дипломатији, да наставим. Као саветник амбасаде, имао сам прилику да у Софији организујем боравак и сусрете нашег председника преводаца Југославије, професора из Загреба. После боравка од недељу дана и врло успешног програма и контаката са бугарским колегама, испратили смо га уз најсрдачнију захвалност за оно што је учинио у Бугарској. После месец дана добије. моја амбасада копију писма које је председник преводаца послао СИП-у. Уз све хвале, рекао је да је цео свет пропутовао, да је био у контакту са многим амбасадама у свету, али боравак у Софији и оно што је друг Прокић учинио за њега је незаборавно. "

Док сам био у Лондону, увек сам размишљао како нашег човека, нашу делегацију упознати са лепотама ове метрополе, поготову, ако је то прва посета. Колико сам пута био у замку Виндзор, чини ми се да бих могао бити и сам кустос тог замка. Како не показати, не одвести их бар у неки од бројних замкова широм Енглеске, са прелепим парковима, цвећем и језерима. Бројни мостови Лондона, ноћни живот Сохоа, Пикадили сквер, где се увек чује песма, звук гитаре.

За пријатеље у Паризу права је посланица била Лувр, Шанзелизе, Тријумфална капија,... шетња Сеном. Како се не попети на задњи спрат Ајфеловове куле и видети као на длану цео Париз, како заобићи ноћни живот на Пигалу... Свакоме сам изпунио жељу да посети и краљевски дворцац, Версај. Блиски рођаци и пријатељи морали су обвезно видети најчувенији спектакл у „Лиду“, „Крејзи хорсу“. Не отићи до чувеног бара „Распућин“, била је једноставно катастрофа.

Давати себе и чинити другоме све што је у твојој моћи, и то свакоме, без обзира ко то био, сигуран сам да је највећа срећа у жи-

воту. Увек сам имао времена, жеље и љубави да се посветим другој, учиним све да му испуним мале и велике жеље.

Мој добар друг и земљак, Жика Анић, имао је среће да му се ташта по други пут удала за Милета Живковића, једног од браће Живковића, чувених воћара из села Југова, код Смедерева, познатих у целој Србији и шире, по најновијим сортама крушака, јабука, бресака и другог воћа. Чак је и Петар Стамболић, као председник Владе, на имање браће Живковиц одвео и Тита уз бројну љегову пратњу.

Елем, после упознавања и бројног дружеља са Милетом, доживим да ме под хитно позове да дођем у Југово. Биле су велике поплаве, нанеле велику штету и у том тренутку није могао извршити финансијске обавезе. Дођем тамо, а он ме замоли за позајмицу од 300.000 динара. Моја плата је тада била негде око 3.000 динара. Ја му рекох да те парс немам, али да ћу покушати да их набавим. Добротом Милорада Радосављевића из Шаторље, добијем поменути суму новца, вративши се што брже у Југово. Каква је то била срећа и задовољство за мог Милета. Грлио ме је и бескрајно ми се захвалшвао спремивши одмах јагње на ражњу. Обавезу враћања новца на одређени датум је извршио и тај дан је опет прославио чувеним јагњетом. Какво је то уживање у туђој срећи!

Путујем из Индије преко Франкфурта. На аеродрому чекам авион за Београд. Око 5h ујутру, штам се по аеродрому, обилазим фри-шопове, у ресторану попијем кафу, па опет у шетњу. У једном излогу угледам повећу играчку - цип. Видим цену 299 ДЕМ. Јесте да је цип велик, али ни цена није баш ниска. Помислим на мог унука Милоша, љубитеља моторизације. Знам да има много разних типова аутомобилчића, али у колекцији нема ципа. Обилазим витрину неколико пута као мачак сланину. Да купим, да не купим?! И над прескупом ценом превагну мисао какво изненађење, задовољство и срећу ће му пружити поклон и на моју срећу док га будем гледао. Увек је срећа обострана - и примаоца и даваоца! Може ли се новцем измерити њена вредност?

Деди, односно мени, увек је било огромно задовољство да купује поклоне својој деци, па Божиној и Лиљиној, па унуцима Милошу, Павлу,... Сетих се колико сам само Данку, док је био мали, кугшо лопти, у времс када их је звао „апа". Његовој сестри Бекици сам куповао лутке на својим путовањима по иностранству и

увек их заједно са продавачицама облачио онако како би ми она наручила.

Вероватно сам кроз ове дарове и поклоне на неки начин хтео да надокнадим и оно што мени моји родитељи и рођаци нису пружили. Не памтим да су ми родитељи или бројни рођаци икада купили било какав поклон у детињству!

Полазим на пут у Чиле. Унук Милош ми пружа цедуљу са тачним описом патика најмодернијег типа. Цена око 100УСД. У Сантјагу ме опет чека други унук Павле, Паки са молбом да му купим обећани бицикл. Одмах по доласку, сутрадан, са Пакијем и његовим оцем, Ведраном, пођемо да усрећим оба унука. Патике и бицикл, око 200УСД. Павле сав срећан љуби деду који је исто тако срећан. Учинио сам срећним једног унука, а ту срећу ћу осетити и по повратку, када ће се унуку Милошу оствари његова жеља.

И, ето, мог рецепта да живиш у срећи - живот усмерен да другима пружаш могућност да буду срећни.

Бројни су моји срећни тренуци када бих се са неког путовања враћао кући, са једним или два повећа кофера. И око њих би се окупила цела породица. Ту су присутни сви. Божина фамилија, Љиљиног и Горданиног брата, Зорана, и наша. После прича о далеким и лепим земљама, сви поседају у круг, а ја у средини и почнем полако да отварам кофере и да делим мале, а понекад и велике поклоне. Ја, као квочка, окупио пилиће. Ја квоцам, а око мене чујем пиукање, уздахе, хвале насмејаних и срећних лица свих присутних.

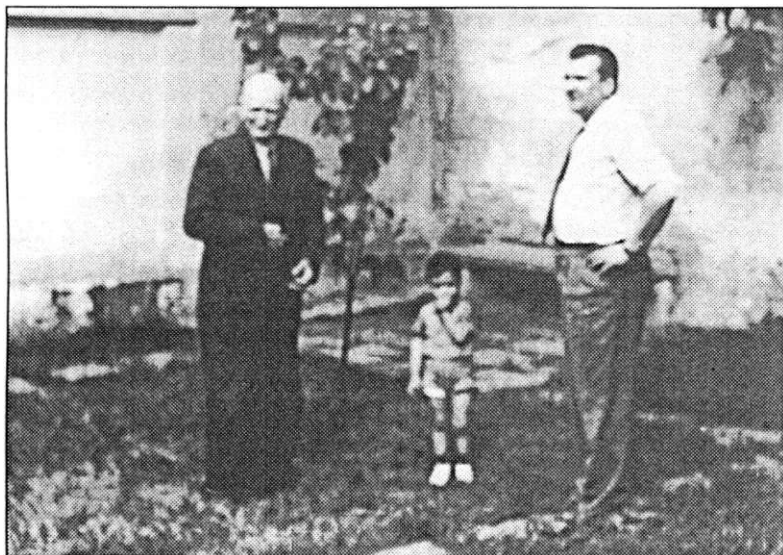
Сећам се тако мог доласка са Филипина, где сам провео месец дана. Поред мене два пуна кофера. Операција већ више пута поновљена и препознатљива. Вадим ја део по део, натенане, полако да одложим задовољство, а сви са узбуђењем ишчекују развој догађаја. Поклон за поклоном... И када се и последњи поклон поделио, а сви као по команди у један глас узвикнише:

- А где је твој поклон, нешто што си купио за себе?

- Па, ја сам само мислио на вас, како ћете се радовати, а на себе, право да вам кажем, нисам ни мислио. Срећа је живети и за друге, зар не?

Све ово био је само мали прилог Толстојевој филозофији о срећи.

Дрво среће

Драгутин - Дарко - Пуле

Моја се срећа разгранавала као дрво богате крошње. Родитељска чиница сретљивима добра, здрава, паметна и лепа деца, а управо су се из наше љубави родила таква деца. На наш понос и радост завршила су успешно своја школовања, високе студије и запослила се. Срећа се гранала даље њиховим успешним браковима. Дарко се оженио Радмилом-Секом Јаковић, а Кале Ведраном Маринковићем.

Дрво среће се грана и почиње полако да се кити предивним унуцима. Прво је дошао унук Милош, па унук Павле, па унучица Дина и на крају, најмлађи унук, Андрија. Наравно, увек оно најмлађе, бабино је и дедино мезимче.

Срећа је када човек у позним годинама буде здрав и не буде на терету своје деце. И не само да није на терету, већ да је у моћи да им помогне, и то не само у неком материјалном смислу, већ и у сваком другом. На пример, да се ту нађемо на помоћи и услузи око унучића, што сам као деда са својом баком, с љубављу, увек чинио када су за то наша деца имала потребе.

Где мислим да сам још у свом животу имао много среће? У могућности да учим језике. У гимназији француски и немачки, а после рата румунски, италијански, енглески, бугарски и руски. И, управо, ти језици су ми омогућили да, бар до сада, обиђем 4 континента са око 70 земаља. Обишао сам све земље Европе, изузев Албаније, Финске и Норвешке. Видети и доживети део Кине са Пекингом и кинеским Великим Зидом, Монголију, већи део Индије од Кашмира преко Њу Делхија, Бомбаја и крајњег Југа на обалама Индијског Океана. Ту су затим земље Блиског Истока, бројне земље Африке и Јужне Америке, као и самих САД.

Имао сам среће и уживање да на путу између Кампале (Уганда) и града Ђинђе и када сам прелетао преко Бразила, пређем импровизовану линију полутара која дели северну од јужне полулопте.

Како ми је тек срећа била наклоњена када сам у Јужној Америци доживео део Аргентине, Бразила са Рио де Жанеиром, најјужнију тачку континента, са чилеанске стране, Порт Вилиамс, а са Аргентинске, град Ушуају. Доживети масив Анда или мир и боје чилеанске пустиње Атакама. Земља откровења за мене је био и Перу са својим бисером Мачу-Пикчу!! Видео сам пирамиде у Египту, реку Конго, извор Нила, посетио два пута Уганду, за коју је некада Черчил рекао: „Ако постоји рај на земљи, онда је то Уганда, земља вечитог пролећа, без влаге и са просеком годишње температуре од 22-28 С." Видети Сибир, Бајкалско језеро у зимским данима на минус 30, доживљај је своје врсте.

Гордана, као историчар уметности, давала ми је увек у задатак које све музеје и културне споменике треба да обиђем на својим бројним путовањима. Тако сам имао среће да видим Бритиш мјузиум, Лувр, Прадо, Пинакотеку и многе друге познате ризнице светског блага.

Моју срећу читавог живота делио сам са својим драгим пријатељима, породицом и рођацима и преко мојих филмова. Од шездесетих година прошлог века пасионирани сам аматер „филмација". Кроз моје руке прошле су разне камере - од већ давно превазиђене „супер осмице" до савремене видео камере. Верно сам бележио све значајне породичне догађаје: рођење деце, градње куће, нове године, рођендане, излете, путовања... Када сам путовао сам, још бих детаљније снимао да би други могли да дочарају себи барем

делић лепоте коју сам ја доживео. „Када видим лепоту, желео бих да сам двоје" рекао је Гете.

Сада када моја деца и моји уиучићи живе далеко имам прилику да их обилазим по свету и упознајем нова поднебља, али и да моје најмилије снимам како бих до следећег сусрета могао да будем „у контакту" са њима и макар мало умањио чежњу што нисмо свакодневно заједно.

У животу сам се доста бавио и спортом. Играо сам фудбал, али и посетио многе стадионе: Вембли, Неп стадион и многе друге. Гледао сам бројне утакмице, навијао и остао до данашњег дана страствени навијач „Партизана". Велика ми је радост и када гледам наше прваке света у кошарци, ватерполу, одбојци, рукомету и другим спортовима.

Време сам испуњавао и читањем бројних књига, највише историјског и политичког жанра. Бројне књиге су ми сами писци, уз посвету, поклањали и сада красе нашу богату библиотеку. Моју наклоност према свим гранама уметности професионално је допунила моја Гордана, са којом сам открио додатну димензију познавања и уживања у уметности. Имао сам прилику да гледам врхунске извођаче опера, балета, концерата, позоришних представа, да будем посетилац најлепших изложби и са многим познатим личностима да се чак и упознам. Захваљујући њој, својој Гордани, увек сам живео у пријатном и топлом дому, намештеном са пуно укуса и мере. Наш дом красе детаљи са мојих бројних путовања, као и наших бројних заједничких, одабраних њеним истанчаним уметничким оком. Бројне слике део су нашег гнезда, од батика до наших савременика.

А музика? Осим слушања, неодвојиви део нашег живота било је и само извођење. У младости сам свирао гитару, касније сам научио и хармонику, али највише сам волео да певам. Спој њеног школованог гласа, познавања класичне музике и огромне љубави према музици, био је прави празник. Међутим, наше гласове би често и удруживали, јер бих јој се ја придружио са мојим талентом, тзв. „тернирања", дајући пратњу било које водеће мелодије. У атмосфери љубави према музици, оба детета су завршила ниже музичке школе. Сматрао сам да је свирање бар једног инструмента део не само опште културе сваке личности, већ и сигуран занат у ру-

кама. Исто тако, увек сам се сећао како смо у рату највише чували наше музичаре, јер после борбе музика је била наш лек за душу.

Имао сам среће да сам у прошлом, двадесетом веку, био савременик првог радња и првог телевизора у нашој земљи. Од других машина моју немирну и бурну природу највише су привлачила разна возила - од бицикла, преко мотора до аутомобила. Током живота сам себи углавном успео да испуним жеље овладавања и поседовања својих металних коњића.

Доживљај сусрета са „нашим“ првим бициклом вредан је помињања. Мој брат, као учитељ у Македонији, купио је бицикл и послао га возом од Скопља до Аранђеловца. Те године требало је да иде на војну вежбу. Кључеве је послао поштом до Шаторње, а по приспећу га је требало подићи у Аранђеловну. Какво ме је узбуђење обузело када добих авизу да је бицикл стигао! Позовем свог најбољег школског друга и комшију Вељу Станисављевића да заједно одемо до Аранђеловца да бих га оданде ја возио. Вељаш, тако смо га звали, био је омален и ситан, па тако и најподеснији за тај подухват. Веровали или не, нас двојица смо раздаљину од 16км претрчали. Замислите само каква срећа обујми човека кад седне на нов-новцат бицикл! Није било тешко возити Вељаша, али успоне Рисоваче, Каменице, прспешачили смо гурајући бицикл између нас двојице.

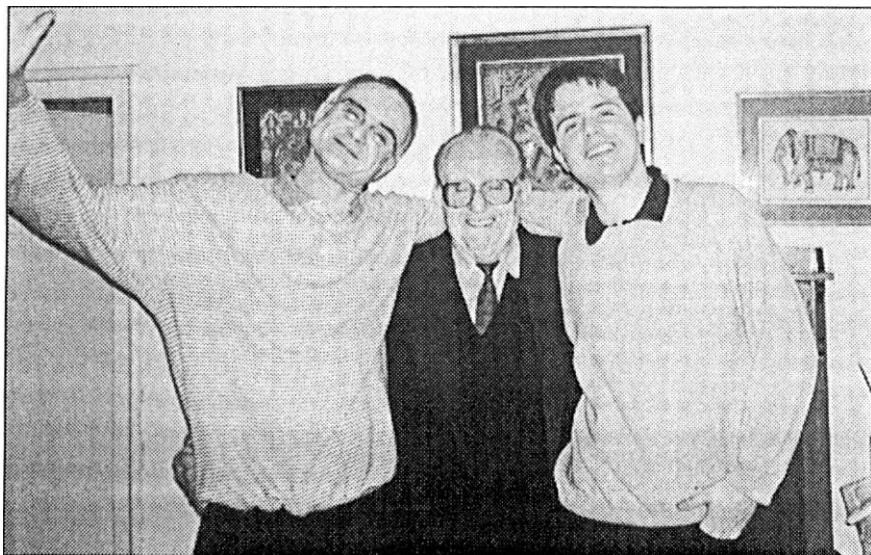
А тек аутомобили! Први ауто УУ/-1200 купио сам 1957. Од тада сам их променио безброј. Данашњи Волво већ пуних 30 година срећно и удобно возим.

Немогуће ми је описати и обухватити све оно што сам сматрао својом срећом. Са више или мање осцилација срећа је била мој савезник! Срећа испуњава душу, чини те задовољним, даје ти снагу, веру у све боље и боље. Са срећом лежеш у кревет, а још срећнији се будиш када знаш да је пред тобом нови дан.

Поред свих недаћа, неопходних за човеков развој у животу, ипак могу да кажем да ме је свестрана срећа пратила на мом животном путу. Нека и даље настави да ми буде друштво и испуњава сваку пору мога бића!

Хвала на срећи!!!

Уместо поговора

Дарко -Пуле - Милош

Било ми је велпко уживање радити на редиговању прича мога оца. Дивно је када се приче, које си слушао током детињства и младостп, пађу иа папиру пркосећи тако забораву. Увек сам воле-ла приче пз живота мојих родитеља, тетке, тече...Била сам од оне „стармале" деце која су се осћала испуњеном у друштву својих старих, тако другачија од оне друге која су бсжала од „досадних и увек сличних прича". Увек сам са истом пажњом и жаром живела њихове догодовштине.Када сам одрасла, молила сам их да их запишу, јер сам желела да их задржим заувек не бих ли их једног да-на могла причати својој деци.

Мој стриц, Бобољуб, професор педагогије, оставио је богату документацију о свом животу, раду, као и чувену преписку са својим студентима. Материјал је ту, недостаје да буде срећен, а доста тога о њему је већ и објављено. Али, наша Љиља, моја вољена тетка, отишла је заједно са својим чудесним причама, иако је би-ла кадра не само да нас усхићује својим говором, већ и својим дивним књижевним, писаним језиком. Ипак, није записано ништа. Можда је мислила да све то није тако вредно да се забележи,

или иије смогла снаге да урони у писање, или је пак мислила...има времена.

Интересантно је да сам и у новој породици, коју сам стекла удајом, такође ушла у свет дивних прича. Моја драга Соња, која ми је родила мога мужа Ведрана, пуна је занимљивих прича, нарочито из живота својих породица, и са мајчине и са очеве стране. Иако новинар по струци, не одважује се да све то стави на папир. Зашто?

После читања очевих прича, дошла сам до закључка да су родитељи дужни да запишу свој живот. Можда не умеју литерарно најбоље да се изразе, али то и није важно, јер, ако има интересовања, стил се може лако кориговати. Чак иако не умеју уопште писмено да се изразе, неко други може да запише. Мислим да је сваки живот, без изузетка, јединствен и занимљив. Можда за сваки живот нема интересовања од стране шире јавности, али то не умањује његову вредност. Међутим, за потомке је необично важно да познају те приче. У нас су утиснуте наше породице, родитељи, рођаци... У откривању своје личности, трагамо за коренима, наслеђем, објашњењима, које можемо добити, само знајући одакле потичемо.

Исто тако, неопходно је да свако биће свој живот доживљава као нешто јединствено и непоновљиво и да га живи тако као да је херој или хероина свог богатог, пуног, јединственог и крајње занимљивог живота. Увек ми се јако допадао један од Ринри постулата* : „Живот је драма изрежирана од стране Бога, у којој ти имаш главну улогу." Драго ми је што сам спознала, да, управо, тако живим свој живот и срећом, доста њих које познајем.

Не само да сам срећна што су познате приче записане, већ ми је драго што сам сазнала и пуно тога новог, али и упознала боље оца, хероја свог живота. Наш портрет родитеља се читавог живота слика. Сваке године, током нашег живота тај портрет добија нови нанос боје, нове контуре, нове детаље, нову перспективу, нови однос светлости и сенке, нову позадину...Сваки дан се осветљава нови део њихове личности, посматран из друге перспективе, другачијим очима. И то не само због тога што откривамо ново у њима, већ и због тога што смо ми сваки дан потпунија и другачија бића. Сазревамо заједно и свако за себе. Колико динамике!

Ове приче су мп допеле спознају колико има пуно светлости у мом оиу. Мислим да се све његове особине надграђују на ону централну и најважнију-оптимизам. Одатле се даље гранају храброст, борбеност, издржљивост, жеља за напретком...Запањило ме је колико је мој отац духовно биће, иако се читавог живота декларирше као неверник, атеиста. Тачно је да није религиозан, али духовност је нешто што није везано за припадност религији. Мото његовог живота и среће је оријентисаност на служење другима. Има ли нешто светије од служења? Колико љубави има у њему - за другове, породицу, ужу и ширу, за човека. Уме да препозна љубав, да јој служи и да је прихвати као свог врховног господара.

Нскако се има утисак да та срећа извире из тога што као да су се, управо, у његовом животу стопиле божја и његова воља. Предузимљив, пун акције, уме да се препусти току, уме да сачека право време, иако иначе по природи изузетно нестрпљив. Диплому високе школе није добио, али је читавог живота учио и развијао се, непрестано превазилазећи самог себе. Слуша пажљиво свој унутрашњи глас, а у интуицију до скоро није веровао. Силовит и буран, са тако суровим животним искуством, а тако мек и препун добротe. Колико контраста!

Всوما је нсобично то његово размишљање о оностраном, о неким невидљивим силама које су део нашег живота. Иако га томе нико није подучавао, нити је са неким о томе говорио, негде дубоко у себи је свестан да је спиритуални свет реалан, исто колико и физички. Талију не уме теоријски да објасни, али је савршено живи у пракси.

Обдарен многим даровима, живи пуноћу свог живота, увек у акцији и жељи да зна шта је „иза угла“. Пред собом увек има нови дан, нови задатак и план, испред њега је увек бескрај.

Док је у детињству мама увек била уз нас, волећи нас бескрајно и штитећи од свега, тата је путовао и физички био одсутан, пружајући нам све што смо иожелели. Давао нам је лекције примером својих дела, а не причањем. Поштење, радиност и пожртвованост су му и дан данас звезде водиле. Васпитни савети били су увек здраво разумски, стечени искуственом мудрошћу. Кадгод је било дискутовања на тему васпитања са осталим „члановима породи-

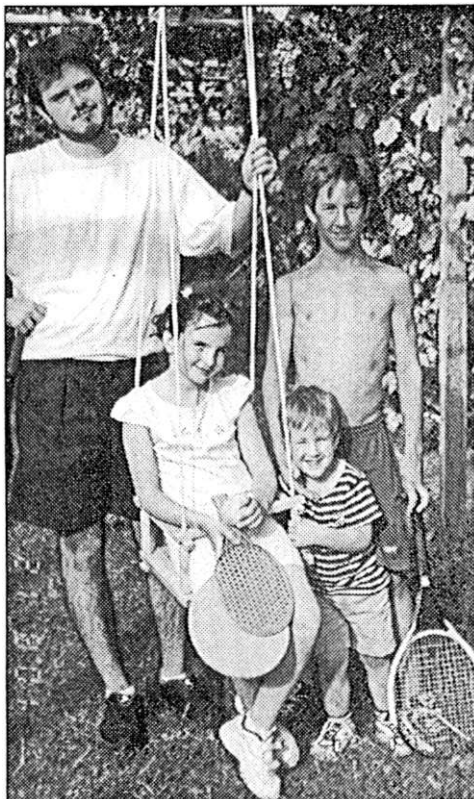
чног савета", просветним радницима, његови ставови су се пуно пута показали ефикаснијим. Сматра, на пример, да сваком детету треба пружити, пре свега, занат, који може бити и у виду једног инструмента, као и знање бар једног страног језика, што је и омогућио својој деци.

Никада нећу заборавити како ми је током мог једногодишњег боравка у интернату, у Енглеској, гшсао апсолутно сваки дан, без обзира где се налазио. Међу мојим другарицама био је идсал оца. Једанпут је заборавио да напише моје име, али позната црвена и плава слова стигла су ономе коме су била намењена.

Необично сам поносна на своје родитеље. Иако толико различити, несебично су ми пружили најбољи део себе, наоружавши ме сигурношћу у виду бескрајне љубави и поверења у људе.

Хвала нашем Пуленцету Мима - Паки • Дина - Ања у име потомака.

Катарина Каћа Прокић

Мима - Паки • Дина - Ања

*Реч Ринри је јапанска рећ и знаГш „Етичко просветљење“. Институт Ринри основан је 3.IX.1945. у Токију, као одговор на бачене атомске бомбе, када је морал човечанства пао на најнижу могућу грану. Научни експеримент првог светског мира познат под именом „Ринри иројекат“ дсо је кампање Планетарног мировног покрета за мир и промену на калепдар 13 луна (базираниог на кодovima Маја).